

KONTROLA INDYWIDUALNYCH URZĄDZEŃ GRZEWCZYCH W RAMACH HARMONOGRAMU DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH

Broszura informacyjna dotycząca kontroli przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej przez mieszkańców województwa śląskiego oraz wykrywania procederu spalania/współspalania odpadów w gospodarstwach domowych.

Zabrze, 2022

Broszura przygotowana przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w ramach projektu zintegrowanego LIFE „**Śląskie. Przywracamy błękit**”. **Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego** realizowanego jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY

Projekt zintegrowany LIFE „**Śląskie. Przywracamy błękit**”. **Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego** realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wyłącznie odpowiedzialność za treść publikacji ponoszą autorzy. Informacje zawarte w niniejszej broszurze niekoniecznie odzwierciedlają stanowisko lub opinie Komisji Europejskiej, która nie odpowiada za skutki związane z użyciem informacji w niej zawartych.

1	WSTĘP	5
2	PODSTAWA PRAWNA	6
3	UPRAWNIENIA I OBOWIĄZKI OSOBY KONTROLUJĄCEJ	8
4	BEZPIECZEŃSTWO PRZED WSZYSTKIM	9
5	PRZEBIEG KONTROLI KROK PO KROKU	11
5.1	KONTROLA PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ	11
5.2	WYKRYWANIE SPALANIA/WSPÓLSPALANIA ODPADÓW	19
6	PROTOKÓŁ I DOKUMENTACJA Z KONTROLI	23
7	KARY I SANKCJE	24
8	NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANE BŁĘDY	26
9	PODSUMOWANIE	27
10	ZAŁĄCZNIKI	28
	ZAŁĄCZNIK NR 1 UCHWAŁA NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 7 KWIEŚNIA 2017 R. W SPRAWIE WPROWADZENIA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO OGRANICZEŃ W ZAKRESIE EKSPLOATACJI INSTALACJI, W KTÓRYCH NASTĘPUJE SPALANIE PALIW	28
	ZAŁĄCZNIK NR 2 WZÓR PROTOKOŁU KONTROLI	31
	ZAŁĄCZNIK NR 3 DECYZJA ADMINISTRACYJNA NAKAZUJĄCA WYMIANĘ URZĄDZENIA	34
	ZAŁĄCZNIK NR 4 ZAWIADOMIENIE O PRZESTĘPSTWIE	37
	ZAŁĄCZNIK NR 5 DOKUMENTACJA POTWIERDZAJĄCA JAKOŚĆ PALIW STAŁYCH	38

1 Wstęp

Niniejsza broszura została opracowana w ramach działania C.2.2 „Wsparcie wdrażania uchwały antysmogowej, pop - monitoring emisji i badania próbek - podnoszenie kompetencji służb kontrolnych oraz zwiększenie efektywności realizowanych kontroli”. Broszura stanowi kompendium wiedzy dotyczącej aspektów związanych z technicznymi i prawnymi kwestiami dotyczącymi prowadzenia działań kontrolnych.

Materiał zawarty w opracowaniu oparty jest na wieloletnim doświadczeniu Instytutu Chemicznej Przeróbki Węgla zarówno w dziedzinie rozwoju konstrukcji indywidualnych urządzeń grzewczych, badania jakości paliw stałych pod kątem emisji zanieczyszczeń powietrza, jak i rozwoju metod wykrywania procederu spalania/współspalania odpadów w gospodarstwach domowych.

Broszura adresowana jest do pracowników urzędów gmin i miast, w tym Ekodoradców zatrudnionych w ramach projektu zintegrowanego LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit” oraz funkcjonariuszy straży gminnych i miejskich, którzy posiadają upoważnienie wójtów, burmistrzów i prezydentów miast do prowadzenia działań kontrolnych w gospodarstwach domowych pod kątem przestrzegania przepisów śląskiej uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania/współspalania odpadów.

2 Podstawa prawna

Podstawę prawną do prowadzenia kontroli indywidualnych urządzeń grzewczych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz upoważnionych przez nich urzędników i funkcjonariuszy straży gminnych stanowi art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska¹, dalej p.o.ś. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu **marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów.** Na mocy ust. 2 wspomnianego artykułu, **organy mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych.**

Kontrola na mocy art. 379 p.o.ś. obejmuje przestrzeganie wszystkich przepisów o ochronie środowiska, zarówno p.o.ś., jak i innych ustaw, rozporządzeń i aktów prawa miejscowego. Do najważniejszych obowiązków w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z sektora bytowo-komunalnego **należy obowiązek przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej** w odniesieniu do zakazów dotyczących eksploatowanych urządzeń grzewczych oraz spalanych paliw oraz **zakaz spalania/współspalania odpadów** wynikający z przepisów art. 155 Ustawy o odpadach, dalej u.o.².

Zgodnie z art. 155, z zastrzeżeniem art. 31 u.o., spalanie odpadów prowadzi się wyłącznie w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów umożliwiających osiągnięcie bezpiecznego, dla zdrowia ludzi i środowiska, poziomu przekształcenia odpadów, a każdy, kto termicznie przekształca odpady poza spalarnią odpadów lub współspalania odpadów, zgodnie z art. 191 tejsze ustawy podlega karze aresztu lub grzywny. Zgodnie z art. 3. 1 u.o., **ilekroć w ustawie jest mowa o odpadach - rozumie się przez to każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.**

¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm.).

W województwie śląskim realizacja działań kontrolnych jest **obowiązkiem gmin** wynikającym z zapisów Programu ochrony powietrza (POP2020)³. Zgodnie z art. 315a p.o.ś., nieprzeprowadzenie w terminie określonej w POP2020 liczby kontroli palenisk skutkować może nałożeniem na gminę **kary w kwocie do 500 000 zł.**

Kontrole indywidualnych urządzeń grzewczych stanowią jeden z podstawowych kierunków działań naprawczych wskazanych do realizacji w ramach harmonogramu działań naprawczych w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza. Działanie naprawcze **Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów** (kody działań naprawczych: PL2401_KPP, PL2402_KPP, PL2403_KPP, PL2404_KPP, PL2405_KPP) określone w POP2020 dla województwa śląskiego obejmuje, zgodnie z jego opisem, przestrzeganie zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, przestrzeganie zapisów śląskiej uchwały antysmogowej oraz przestrzeganie zakazu spalania pozostałości roślinnych.

Minimalny zakres działania naprawczego dla poszczególnych stref województwa śląskiego określony został w liczbach bezwzględnych, tj. **minimum 50 kontroli rocznie** w przypadku Aglomeracji górnośląskiej, Aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej, Miasta Bielsko-Biała oraz Miasta Częstochowa. W przypadku Strefy śląskiej, **minimalna liczba rocznych kontroli** uzależniona jest od liczby mieszkańców gminy i wynosi odpowiednio **20 i 10 dla gmin \geq 50 tys. oraz $<$ 50 tys. mieszkańców.**

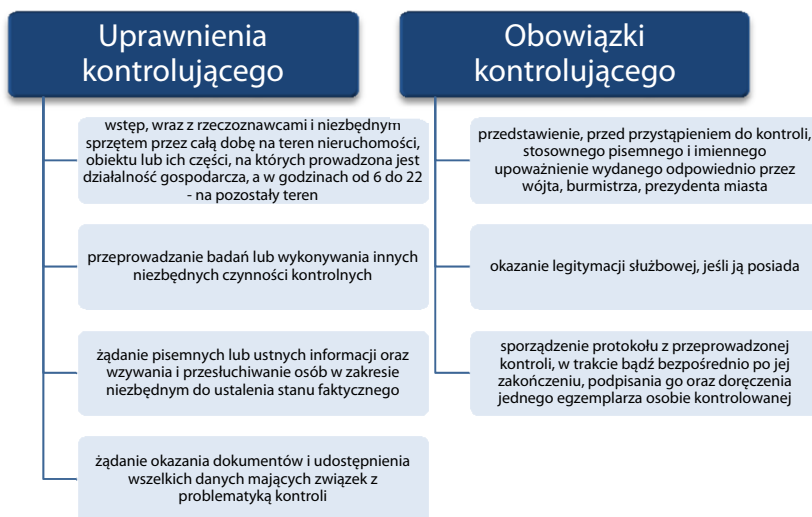
Intensywne działania kontrolne uwzględnione zostały również jako działania operacyjne w Planie Działań Krótkoterminowych w ramach II i III POZIOMU ostrzeżenia. Kontrole powinny obejmować zarówno zgłoszenia telefoniczne oraz rutynowe patrole na terenach, gdzie eksploatowana jest duża liczba urządzeń grzewczych na paliwa stałe oraz w rejonach o wysokim ryzyku wystąpienia procederu spalania odpadów. Nakładane kary za naruszenie przepisów uchwały antysmogowej oraz zakazujących spalanie odpadów powinny uwzględniać szczególną szkodliwość tych działań w sytuacjach występowania wysokich stężeń

³ Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego. Katowice, czerwiec 2020.

zanieczyszczeń. W trakcie trwania POZIOMU II minimalna ilość przeprowadzonych kontroli powinna wynosić **min. 7 dla gmin powyżej 100 tys. mieszkańców, 5 dla gmin od 50 do 100 tys. mieszkańców oraz 2 dla pozostałych gmin**. W trakcie trwania POZIOMU III **minimalna ilość przeprowadzonych kontroli powinna wynosić 15 dla gmin powyżej 100 tys. mieszkańców, 10 dla gmin od 50 do 100 tys. mieszkańców oraz 5 dla pozostałych gmin**. Kontrole należy przeprowadzać w ciągu każdej doby trwania POZIOMU II i POZIOMU III.

3 Uprawnienia i obowiązki osoby kontrolującej

Podczas kontroli prowadzonej na podstawie art. 379 p.o.ś. kontrolujący jest upoważniony⁴ oraz zobowiązany do (Rys. 1):

Rys. 1. Upewnienia oraz obowiązki osoby przeprowadzającej kontrolę na podstawie p.o.ś.

⁴ ust. 3 art. 379 p.o.ś.

- ❖ **Udział rzeczoznawcy nie jest konieczny** do przeprowadzenia kontroli, w tym pobrania próbki popiołu – może to zrobić urzędnik lub funkcjonariusz straży gminnej upoważniony przez władze gminy do prowadzenia działań kontrolnych, jeżeli został wcześniej przeszkolony w tym zakresie i posiada niezbędne wyposażenie.
- ❖ Udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenia kontroli lub dokonania czynności kontrolnej stanowi przestępstwo, o którym mowa w art. 225 § 1 Kodeksu karnego⁵, dalej k.k., **kto osobie uprawnionej do przeprowadzania kontroli w zakresie ochrony środowiska lub osobie przybranej jej do pomocy udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3**. W tym przypadku organem uprawnionym do wymierzenia sprawcy kary jest sąd (art. 42 Konstytucji RP). Obowiązek zawiadomienia Policji lub prokuratora o przestępstwie leży po stronie instytucji samorządowej, która w związku ze swą działalnością dowiedziała się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Jednocześnie w sytuacji takiej należy przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa (art. 304 § 2 k.p.k.⁶). Przykładowy wzór zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa stanowi Załącznik nr 4.

4 Bezpieczeństwo przede wszystkim

Podczas realizowania działań kontrolnych w pierwszej kolejności należy zadbać o bezpieczeństwo osoby prowadzącej kontrolę. Z uwagi na zagrożenia uszkodzeniami mechanicznymi i oparzeniami niezbędne jest następujące wyposażenie ochronne (Rys. 2):

⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553 z późn. zm.).

⁶ Ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 1969 nr 13 poz. 96 z późn. zm.).

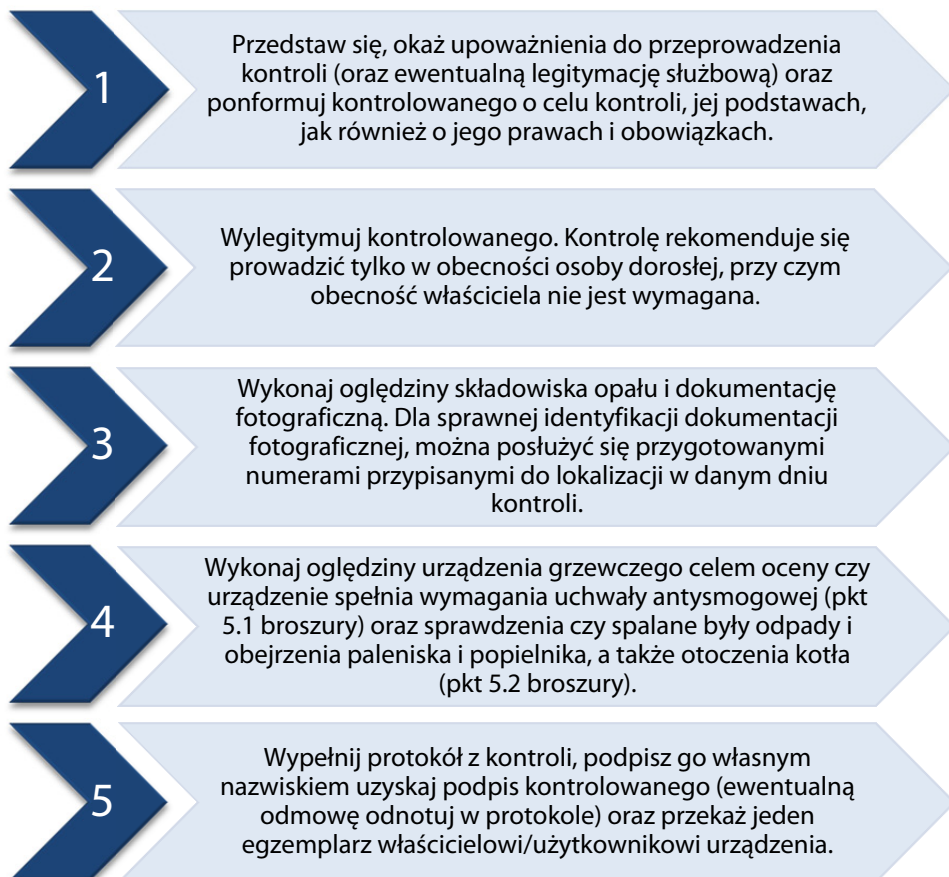
Rys. 2. Rekomendowane podstawowe środki ochrony osobistej

Dodatkowo zaleca się uzupełnienie wyposażenia o:

- latarkę,
- czujnik wykrywania tlenku węgla.

Przed wejściem na teren posesji należy sprawdzić, czy na jej terenie nie znajduje się pies. Pracownicy urzędów, nieposiadający munduru, powinni posiadać oznaczenia wizualne jednoznacznie identyfikujące pracownika jednostki samorządu terytorialnego, np. kamizelka odblaskowa z logo jednostki samorządu terytorialnego, identyfikator, legitymacja pracownicza.

5 Przebieg kontroli krok po kroku

Rys. 3. Kluczowe etapy kontroli

5.1 Kontrola przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej

Przepisy śląskiej uchwały antysmogowej (Załącznik nr 1), obowiązującej od 1 września 2017 roku obejmują instalacje o nominalnej mocy cieplnej do 1MW niewymagające pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza albo

pozwolenia zintegrowanego, w których następuje spalanie paliw stałych, w szczególności kotły, piece oraz kominki, jeżeli:

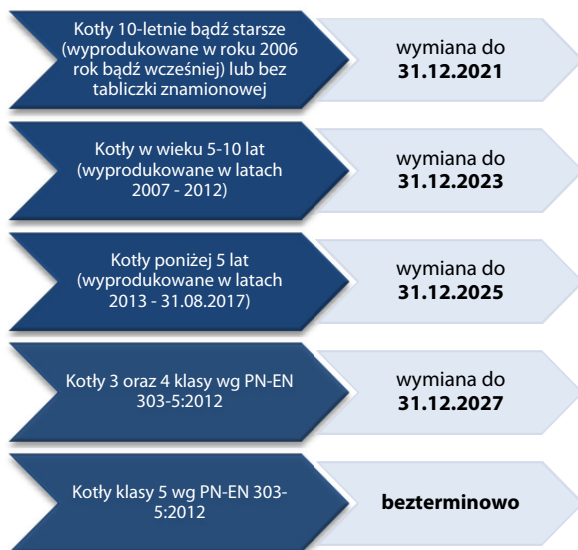
- dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania (kotły c.o.) lub;
- wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła, bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub bezpośrednio przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza (miejscowe ogrzewacze pomieszczeń – kominki, piece, kominki z płaszczem wodnym oraz inne urządzenia bezpośrednio wydzielające ciepło).

Zgodnie z uchwałą antysmogową, wszystkie instalacje zasilane paliwem stałym, których pierwsze uruchomienie w miejscu obecnego użytkowania nastąpiło po 1 września 2017 r., muszą spełniać minimum wymagania klasy 5 wg PN-EN 303-5:2012⁷ w przypadku kotłów oraz ekoprojektu⁸ w przypadku miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń.

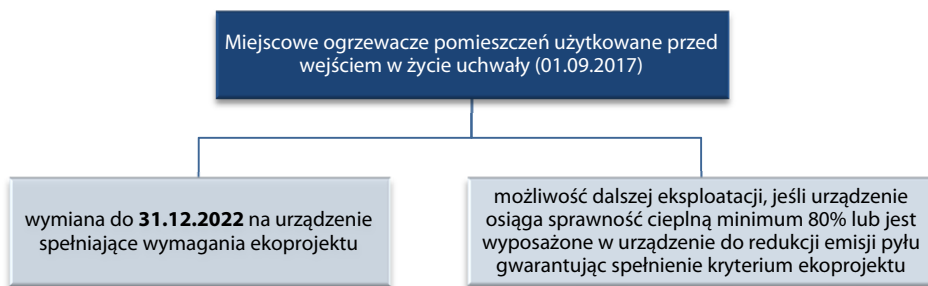
Urządzenia eksploatowane przed wejściem w życie uchwały antysmogowej powinny zostać wymienione/doposażone zgodnie z terminami wskazanymi w dokumencie (Rys. 4 oraz 5):

⁷ PN-EN 303-5:2012. Kotły grzewcze - Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy nominalnej do 500 kW - Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie.

⁸ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

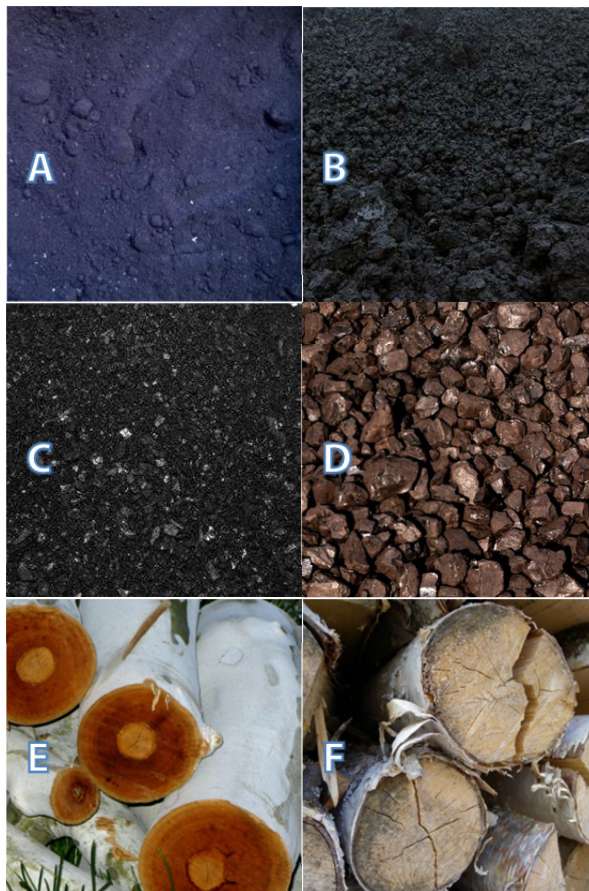
Rys. 4. Terminy wymiany kotłów na paliwa stałe zgodnie ze śląską uchwałą antysmogową

Rys. 5. Terminy dotyczące miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń zgodnie ze śląską uchwałą antysmogową

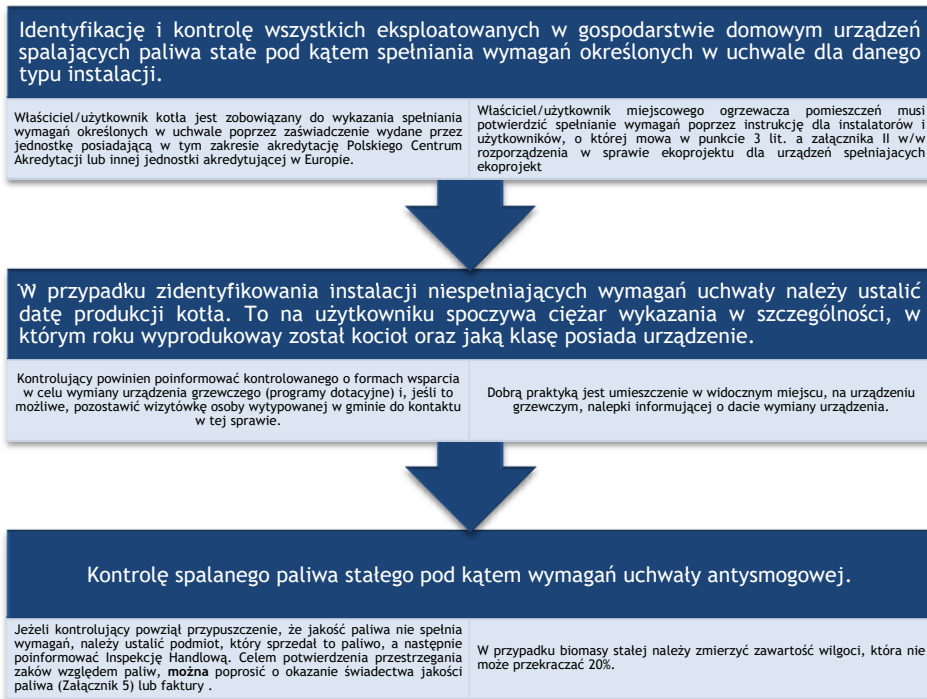
Ponadto, uchwała wprowadza ograniczenia dotyczące paliw stałych stosowanych w objętych jej zakresem instalacjach. Zgodnie z jej zapisami, na terenie województwa śląskiego zabronione jest spalanie paliw takich, jak:

- flotokoncentraty (Rys. 6A) i muły węglowe (Rys. 6B) oraz mieszanki produkowane z ich wykorzystaniem;
- paliwa, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15% (Rys. 6C);
- węgiel brunatny oraz paliwa stałe produkowane z wykorzystaniem tego węgla (Rys. 6D);
- biomasa stała, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20% (Rys. 6E – drewno mokre oraz Rys. 6F – drewno suche (prawa)).

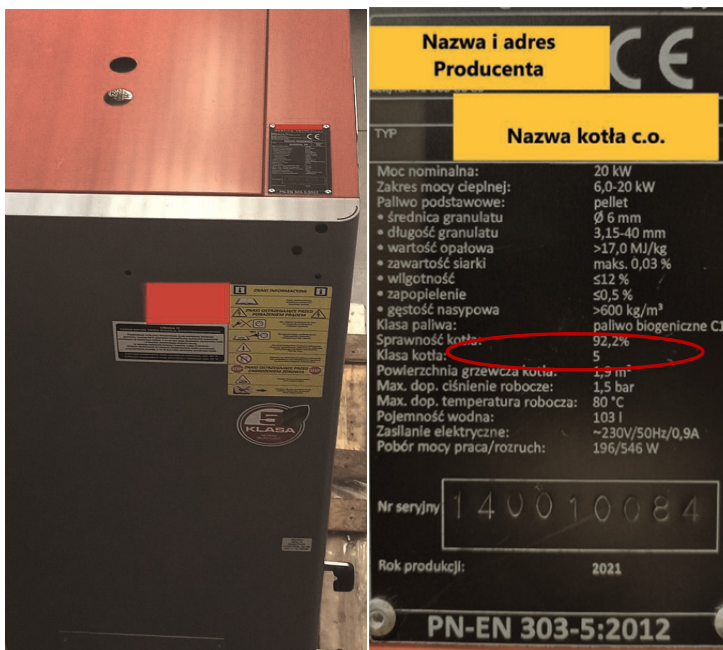
Rys. 6. Paliwa stałe zakazane do spalania na mocy śląskiej uchwały antysmogowej

Biorąc pod uwagę zapisy śląskiej uchwały antysmogowej, **kontrola indywidualnych urządzeń grzewczych powinna obejmować** (Rys. 7):

Rys. 7. Kluczowe aspekty kontroli przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej

- ❖ Spełnienie przez kocioł wymagań uchwały antysmogowej, poza kontrolą wskazanych w akcie dokumentów, może zostać potwierdzone przez skontrolowanie tabliczki znamionowej (Rys. 8). Producent jest zobowiązany do prawidłowego oznakowania kotła. Jeśli w deklaracji CE potwierdził, że spełnia normę PN-EN 303-5:2012, to jest zobligowany do umieszczenia na urządzeniu tabliczki znamionowej z informacją o klasie kotła.

Rys. 8. Tabliczka znamionowa kotła

- ❖ Posiadanie przez kocioł świadectwa na „znak bezpieczeństwa ekologicznego” potwierdzającego przynależność do klasy A lub B lub spełnienie kryteriów standardu energetyczno-ekologicznego zgodnie z systemem opracowanym przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (Rys. 9) nie pozwala na określenie klasy kotła zgodnie z PN-EN 303-5:2012. Wartości stężeń zanieczyszczeń czy sprawności (efektywności energetycznej kotłów) otrzymanych z badań przeprowadzonych wg metodyki innej niż podana w normie PN-EN 303-5:2012 nie można bezpośrednio porównywać z wartościami kryterialnymi zawartymi w normie PN-EN 303-5:2012. Świadectwa na „znak bezpieczeństwa ekologicznego” (tzw. „Zielone jabłuszko”) zostały wprowadzone w roku 1999 dla kotłów opalanych węglem i były pierwszym systemem oceny emisyjności indywidualnych urządzeń grzewczych wykorzystywanym w ramach PONE i tzw. Programu Szwajcarskiego, dofinansowywanych przez WFOŚiGW w Katowicach oraz gminy województwa śląskiego. Kryteria te opracowano w okresie, gdy nie obowiązywała norma PN-EN 303-5:2002 i zawierały one

świadectwo posiadać. Jakkolwiek jego zachowanie nie jest prawnie nakazane, a uchwała sama w sobie nie wprowadza przepisów dotyczących wykazania zastosowania się do zakazów w §6, dokument ten może potwierdzić jakość węgla kamiennego w przypadku zaistnienia wątpliwości.

- ❖ W szczególnie uzasadnionych i budzących wątpliwości przypadkach dotyczących jakości węgla kamiennego oraz jego uziarnienia, zaleca się podjąć działania zmierzające do przeprowadzenia laboratoryjnego badania próby paliwa lub po przeprowadzeniu rozeznania, wystąpić z wnioskiem o kontrolę składu węgla, na którym dokonano zakupu opału, do Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej.
- ❖ Jeżeli wymagane jest zabezpieczenie próbki węgla należy skorzystać z usług akredytowanego laboratorium badawczego, którego zakres akredytacji obejmuje pobieranie próbek i przeprowadzenie analizy ziarnowej węgla.
- ❖ Aby przeprowadzić pomiar zawartości wilgoci w drewnie, należy:
 - wybrać trzy sztuki drewna, ze sterty przygotowanej na opał (dół, środek, góra);
 - dokonać pomiaru dla każdej sztuki dwukrotnie umieszczając elektrody prostopadle do włókien (Rys. 10);
 - miejsce wbicia elektrod powinno być oddalone od krawędzi oraz pozbawione sęków;
 - wynik końcowy należy obliczyć jako średnią z przeprowadzonych sześciu pomiarów uwzględniając niepewność metody pomiarowej;
 - rekomenduje się zakup wilgotnościomierzy rezystancyjnych posiadających świadectwo wzorcowania – w przypadku sądowego rozstrzygnięcia prawidłowości prowadzonych kontroli, świadectwo może posłużyć jako dokument poświadczający rzetelność pomiaru.

Rys. 10. Sposób wbicia elektrod wilgotnościomierza w kawałek drewna opałowego

- ❖ Z uwagi na fakt, że nieuczciwi dostawcy mogą sprzedawać paliwa niespełniające wymagań prawnych, w trakcie kontroli paliwa należy uważać na nazwy paliw takie, jak:
 - biomasa z torfu – jest albo biomasa, albo torf;
 - młody węgiel kamienny – to potoczna nazwa węgla brunatnego;
 - ekowęgiel/ekogroszek brunatny – to w dalszym ciągu węgiel brunatny.

5.2 Wykrywanie spalania/współspalania odpadów

Jak już wyjaśniono w pkt 2 broszury, zgodnie z art. 155, z zastrzeżeniem art. 31 u.o., spalanie odpadów prowadzi się wyłącznie w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów umożliwiających osiągnięcie bezpiecznego, dla zdrowia ludzi i środowiska, poziomu przekształcenia odpadów, a każdy, kto termicznie przekształca odpady poza spalarnią odpadów lub współspalarnią odpadów, zgodnie z art. 191 tejże ustawy podlega karze aresztu lub grzywny.

Tryb postępowania, niezależnie od przesłanek podjęcie kontroli (zgłoszenie, kontrola rutynowa), przedstawiono na Rys. 11.

W celu ustalenia, czy następuje spalanie odpadów, konieczne jest obejrzenie komory spalania i popielnika, a także otoczenia kotła. W celu zapewnienia bezpieczeństwa stosujemy środki ochrony osobistej. Ze względów bezpieczeństwa można zażądać od kontrolowanego otwarcia komory spalania urządzenia grzewczego. Należy unikać samodzielnego obsługiwania kotła z uwagi na niebezpieczeństwo m.in.: związane z wydumchem (lub poparzeniem).

Jeżeli po otwarciu drzwi urządzenia w komorze spalania lub w wybranym w trakcie kontroli popiele widoczne będą odpady, wystarczającą podstawą do ukarania jest sporządzenie odpowiedniej dokumentacji fotograficznej i dokładne opisanie ustalonego stanu faktycznego w protokole z kontroli.

Jeżeli nie stwierdzono spalania odpadów komunalnych, a oględziny składowiska opału wskazują na ten proceder, należy przystąpić do pobrania próbki popiołu z urządzenia grzewczego.

Celem pobrania próbki należy poprosić kontrolowanego o otwarcie komory przechowywania odpadu paleniskowego (popiołu).

Należy ustalić sposób zbierania i przechowywania popiołu.

Należy wygarnąć popiół z popielnika na przygotowaną tacę.

Należy wykonać dokumentację fotograficzną popiołu i bezpośredniego sąsiedztwa urządzenia grzewczego.

Kolejno kontrolujący dokonuje oceny czy całość popiołu zmieści się do przygotowanego pojemnika laboratoryjnego. Jeśli tak, całość popiołu umieszcza się w pojemniku laboratoryjnym. Jeśli nie, popiół należy dokładnie uśrednić poprzez wymieszanie metodą kwartowania (Rys. 11), bądź w wiadrze ze stali nierdzewnej. Następnie należy pobrać łopatką porcję popiołu z różnych miejsc i przenieść do pojemnika laboratoryjnego aż do jego napelnienia.

Pojemnik powinien być szczelnie zamknięty, opisany (data, godzina, numer lokalizacji) i zabezpieczony plombą.

Ponownie należy wykonać dokumentację fotograficzną zabezpieczonej próbki.

Rys. 11. Tryb postępowania w przypadku kontroli przestrzegania zakazu spalania/ współspalania odpadów w gospodarstwach domowych

❖ Metody wykrywania spalania odpadów obejmują:

- wizualną ocenę dymienia – subiektywna i niejednoznaczna, ale charakteryzująca się wysoką techniczną wykonalnością; w przypadku prowadzenia rutynowych kontroli na większych obszarach może być wykorzystana do wstępnego wytypowania „podejrzanych” kominów;
- wizualną ocenę odpadu paleniskowego – technicznie wykonalna, ale obarczona wysoką subiektywnością, może jednak stanowić element systemu postępowania podczas kontroli oraz stanowić podstawę do przeprowadzenia dalszych działań kontrolnych w przypadku dostrzeżenia elementów odpadów;
- analizę składu chemicznego spalin – metoda „dronowa” – nie pozwala na jednoznaczne potwierdzenie lub wykluczenie spalania odpadów, niemniej jednak, podobnie jak metoda wizualna oceny dymu, pozwala na wstępne wytypowanie podejrzanych gospodarstw i zawężenie obszaru kontroli;

- analizę składu chemicznego odpadu paleniskowego – algorytm klasyfikacyjny oparty na danych z analizy składu chemicznego pobranej próbki popiołu – poprawnie wykonana analiza przez laboratorium posiadające akredytację oraz poprawna interpretacja danych pozwala na potwierdzenie lub wykluczenie spalania odpadów.
- ❖ Jeśli w toku kontroli nie udało się bezpośrednio zidentyfikować proceduru spalania/współspalania odpadów, pobieranie próbek odpadu paleniskowego jest pierwszym i najistotniejszym etapem niezbędnym do określenia parametrów jakościowych badanych materiałów. Niezależnie od metody analitycznej i algorytmu klasyfikującego, na otrzymanych wynikach pobranych i zabezpieczonych próbek opierać się będzie postępowanie dowodowe, dlatego niezmiernie ważne jest stosowanie w tym procesie wyposażenie.
- ❖ Niezbędne wyposażenie podczas działań kontrolnych służące do pobierania i zabezpieczenia próbki popiołu, które powinno być wykonane z niekorodującego materiału o odpowiedniej wytrzymałości i zapewniać odpowiednie zabezpieczenie próbki przed zanieczyszczeniem i utratą materiału obejmuje (Rys. 12):
 - łopatkę ze stali nierdzewnej;
 - wybierak popiołu ze stali nierdzewnej;
 - tacę ze stali nierdzewnej;
 - wiadro z pokrywą ze stali nierdzewnej;
 - puszkę;
 - plombę;
 - pisak wodoodporny;
 - aparat fotograficzny;
 - kartki z widocznymi cyframi.

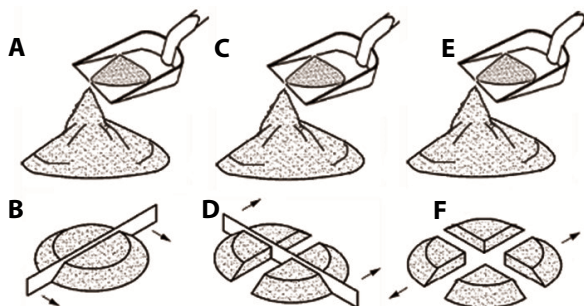

Rys. 12. Podstawowe wyposażenie niezbędne przy pobraniu próbki odpadu paleniskowego

- ❖ Pobranie próbki odpadu paleniskowego można zostać przeprowadzone poprzez:
 - przeniesienie całego popiołu wygarniętego z urządzenia do pojemnika/pojemników i przekazanie całości do laboratorium;
 - zastosowanie metody kwartowania – w przypadku, gdy w trakcie kontroli brak jest możliwości pobrania całego popiołu, zgodnie z dobrą praktyką laboratoryjną próbkę odpadu paleniskowego należy pobrać metodą kwartowania. Metoda ta pozwala na pobranie dwóch równorzędnych próbek odpadu, co jest bardzo istotne z punktu widzenia ewentualnych wątpliwości do wyniku przeprowadzonej analizy, które mogą zostać zgłoszone przez osobę kontrolowaną w przypadku wyniku potwierdzającego proceder spalania odpadów;
 - alternatywnie do metody kwartowania, w przypadku gdy jej zastosowanie jest utrudnione technicznie, próbkę odpadu paleniskowego można pobrać poprzez staranne pobranie łopatką porcji popiołu z różnych miejsc i przeniesienie ich do pojemnika laboratoryjnego aż do jego napelnienia.

- ❖ Pobieranie próbki metodą kwartowania polega na:
 - uformowaniu na tacy ze stali nierdzewnej całości popiołu w formie stożka tak, aby materiał zsypywał się równomiernie po jego zboczach, tym samym by wierzchołek nie przesunął się na boki. Materiał, który podczas sypania oddalił się od stożka należy przesunąć do jego podstawy – (Rys. 13A);

- otrzymany stożek należy rozpląszczyć do postaci ściętego stożka przez stopniowe zagłębianie w jego wierzchołku krawędzi łopaty i obracanie dookoła jego osi. Następnie należy, pobierać materiał wzdłuż podstawy i usypać z niego drugi stożek (Rys. 13B).
- powtórzyć czynności opisane powyżej (Rys. 13 C i D);
- analogicznie postępując należy usypać trzeci stożek (Rys. 13E). Ostatni rozpląszczony stożek należy podzielić na cztery równe części (Rys. 13F). Przeciwległe ćwiartki należy połączyć ze sobą, uzyskując dwie części. Jedną z części przenieść do puszkki i zabezpieczyć jako próbkę. Drugą w zależności od potrzeb można również zabezpieczyć, otrzymując w ten sposób drugą równorzędną próbkę popiołu bądź część tą odrzucić, jeśli nie jest potrzebna.

Rys. 13. Sposób pobierania próbki odpadu paleniskowego metodą kwartowania

6 Protokół i dokumentacja z kontroli

Zgodnie z art. 380 p.o.ś., kontrolujący sporządza protokół z przeprowadzonej kontroli (w dwóch egzemplarzach - po jednym dla kontrolowanego i kontrolującego) i przekazuje do podpisu kontrolowanego. Jeżeli ten odmówi podpisania, fakt ten należy odnotować w protokole. Kontrolowany w ciągu 7 dni ma prawo do wniesienia zastrzeżeń dotyczących kontroli do wójta/burmistrza.

Przepisy art. 380 p.o.ś. nie regulują wzoru protokołu z kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska. W związku z powyższym brak jest szczegółowego, usankcjonowanego prawnie, katalogu danych, które muszą zostać

zebrane w toku kontroli. W związku z powyższym, w celu ujednoczenia i ustandaryzowania procedury i dokumentacji pokontrolnej, w Załączniku nr 2 do broszury zaproponowany został wzór protokołu z kontroli.

Ostateczna dokumentacja z prowadzonej kontroli powinna zawierać ponadto:

- zdjęcia składu opału, urządzenia grzewczego, a w przypadku pobierania próbek zdjęcia popiołu z paleniska i zabezpieczonej próbki popiołu;
- wyniki analiz laboratoryjnych wraz z opinią w przypadku pobrania próbki opadu paleniskowego.

7 Kary i sankcje

- ❖ W zależności od stanu faktycznego, spalanie odpadów w indywidualnych urządzeniach grzewczych może zostać uznane za wykroczenie lub przestępstwo, od czego będzie zależała możliwa do wymierzenia za takie zachowanie kara. W przypadku, gdy będzie pociągało za sobą możliwość zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, spowodowania istotnego obniżenia jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub poczynienia zniszczeń fauny i flory, to czyn taki może zostać zakwalifikowany jako przestępstwo i ukarany karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 183 k.k.¹⁰). Jeżeli spalanie odpadów nie będzie niosło za sobą wymienionych powyżej skutków, to będzie stanowiło wykroczenie, za które może zostać nałożona kara:
 - kara aresztu lub kara grzywny, gdy ze stanu faktycznego wynika, że sprawca bez pozwolenia spala odpady poza spalarnią odpadów lub współspalarnią odpadów (art. 191 u.o.),
 - kara grzywny, gdy sprawca pozbywa się zebranych na terenie nieruchomości odpadów w sposób niezgodny z przepisami (art. 10 ust. 2 Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹¹),

¹⁰ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny. (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553 z późn. zm.)

¹¹ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 1996 nr 132 poz. 622).

- karze grzywny do 500 zł albo karze nagany, gdy sprawca zanieczyszcza dymem miejsca dostępne dla publiczności (czyli nieograniczonego kręgu osób), w szczególności drogę, ulicę, plac, ogród, trawnik lub zieleniec (art. 145 k.w.¹²).
- ❖ Nieprzestrzeżenie zapisów dotyczących ograniczeń, nakazów lub zakazów uchwały antysmogowej jest wykroczeniem, za które grozi kara grzywny (art. 334 w zw. z art. 96 p.o.ś.). Gdy jest ona nakładana w drodze mandatu karnego przez Funkcjonariusza straży gminnej lub miejskiej (a także Policjanta, jeśli to on ujawnił wykroczenie) to nie może przekroczyć 500 zł. Z kolei kara grzywny wymierzona wyrokiem sądu może wynieść od 20 do 5000 zł (art. 24 § 1 k.w.).
- ❖ Innym sposobem reagowania w sytuacji utrzymującego się naruszania uchwały antysmogowej jest wydanie decyzji nakazującej ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, na podstawie art. 363 p.o.ś.¹³. Niezastosowanie się do tej decyzji umożliwia wydanie decyzji nakazującej wstrzymanie użytkowania instalacji, na podstawie art. 368 p.o.ś (wzór decyzji wraz z przykładowym uzasadnieniem w Załączniku nr 3).
- ❖ Z prawa ochrony środowiska wynika, że upoważniony przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta pracownik podległego mu urzędu jest uprawniony do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska, w tym wykroczeniom dot. nielegalnego spalania odpadów i naruszeń uchwały antysmogowej (art. 379 ust. 4 p.o.ś.). Jednakże przepis ten nic nie mówi o możliwości nakładania grzywny w postępowaniu mandatowym. Oznacza to, że pracownik gminy posiadający odpowiednie upoważnienie od wójta może sporządzić wniosek o ukaranie sprawcy wykroczenia i występować w charakterze oskarżyciela posiłkowego przed sądem, nie może natomiast –

¹² Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń. (Dz.U. 1971 nr 12 poz. 114 z późn. zm.)

¹³ Niektórzy prawnicy kwestionują możliwość wydania takiej decyzji, ponieważ będzie ona niejako dublować powszechnie obowiązujące przepisy uchwały antysmogowej. Ponieważ brakuje orzecznictwa w podobnych sprawach, a problemem tym nie zajmowali się autorzy komentarzy do p.o.ś., trudno przewidzieć jaki pogląd zyska w przyszłości aprobatę sądów administracyjnych. Poradnik przeprowadzania kontroli palenisk domowych. Wykrywanie nielegalnego spalania odpadów i kontrola przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej. Kraków, 2019.

w przeciwieństwie do funkcjonariuszy Policji i straży gminnych – ukarać sprawcy wykroczenia w trakcie kontroli mandatem.

- ❖ Trzecie ukaranie za podobne wykroczenie umyślne w ciągu dwóch lat od ostatniego ukarania może stanowić tzw. recydywę wielokrotną, w przypadku której sąd może wymierzyć karę aresztu (art. 38 k.w.). Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, do trzykrotnego ukarania nie wlicza się grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego, a jedynie prawomocne wyroki sądów (wyrok SN z dnia 13 września 2017 r. sygn. akt IV KK 55/17). W związku z powyższym sugeruje się, aby grzywnę w drodze mandatu karnego nakładać wyłącznie przy pierwszym ujawnieniu wykroczenia, a kolejnym razem kierować wnioskiem o ukaranie do sądu.

8 Najczęściej popełniane błędy

- ❖ Niepoinformowanie kontrolowanego o celu kontroli, prawach osób prowadzących kontrolę i obowiązkach kontrolowanego.
- ❖ Brak zapytań o zwierzęta domowe mogące zagrażać bezpieczeństwu osób kontrolujących.
- ❖ Brak bądź niestosowanie środków ochrony osobistej.
- ❖ Błędy przy badaniu wilgotności drewna: wbicie elektrod równoległe do przebiegu włókien, wykonanie tylko jednego pomiaru.
- ❖ Błędy przy pobieraniu próbek popiołu: wtórne zanieczyszczenie próbki poprzez uszczelki gumowe pojemnika, wprowadzenie materiału do próbki, który miał styczność z podłożem pomieszczenia.
- ❖ Błędy przy wykonywaniu dokumentacji fotograficznej: nadzór nad aparatem fotograficznym, karteczki z numerem lokalizacji umieszczane bezpośrednio w popiele przed zabezpieczeniem próbki, wykonanie pojedynczego zdjęcia (może być nieostre – utrata dowodu poszlakowego).
- ❖ Umieszczenie nalepki informującej o wymianie urządzenia grzewczego: na częściach rozgrzanych, na tabliczce znamionowej, na instrukcji bezpieczeństwa urządzenia grzewczego.

9 Podsumowanie

Niniejsza broszura stanowi kompendium wiedzy dotyczącej aspektów związanych z technicznymi i prawnymi kwestiami dotyczącymi prowadzenia działań kontrolnych.

W publikacji omówione zostały kluczowe aspekty związane z podstawą prawną prowadzenia działań kontrolnych na terenie województwa śląskiego wraz z uwzględnieniem minimalnych wymogów dotyczących rocznej liczby kontroli w poszczególnych strefach oceny jakości powietrza. W broszurze podsumowanie zostały również uprawnienia i obowiązki służb kontrolnych, oraz przytoczone zostały najczęściej popełniane błędy. Broszura podsumowuje również kluczowe etapy kontroli przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej oraz wykrywania procederu spalania/współspalania odpadów w gospodarstwach domowych wraz z omówieniem zagadnień charakterystycznych dla obu działań kontrolnych. W publikacji opisano również kary i sankcje związane z naruszeniem przepisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw oraz przepisów ustawy o odpadach.

Istotnym elementem publikacji są przykłady dokumentów pokontrolnych, których wzory nie są regulowane przepisami krajowego prawa.

Broszura adresowana jest do pracowników urzędów gmin i miast, w tym Ekodoradców zatrudnionych w ramach projektu zintegrowanego LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit” oraz funkcjonariuszy straży gminnych i miejskich, którzy posiadają upoważnienie wójtów, burmistrzów i prezydentów miast do prowadzenia działań kontrolnych w gospodarstwach domowych pod kątem przestrzegania przepisów śląskiej uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania/współspalania odpadów.

10 Załączniki

Załącznik nr 1

Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Na podstawie art. 18 pkt 1 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 486 z późn. zm.) oraz art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 519 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Śląskiego
uchwała:

§1.

1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa śląskiego wprowadza się ograniczenia i zakazy obejmujące cały rok kalendarzowy określone niniejszą uchwałą.
2. Ilekroć w niniejszej uchwale jest mowa o rozpoczęciu eksploatacji instalacji należy przez to rozumieć pierwsze uruchomienie w miejscu obecnego użytkowania.

§2.

Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 220 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, żelazo:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło lub
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.

§3.

Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w § 2.

§4.

W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European cooperation for Accreditation).

§5.

W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 2 i pkt 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszym zapisie poprzez przedstawienie instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 3 lit. a załącznika II w/w rozporządzenia.

§6.

W instalacjach wskazanych w § 2 zakazuje się stosowania:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- 2) mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %,
- 4) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.

§7

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Śląskiego.

§9

1. Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r. z następującymi wyjątkami:

- 1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:
 - a) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
 - b) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
 - c) od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,

- d) od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:
 - a) osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
 - b) zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Śląskiego

Stanisław Gmitruk

Załącznik nr 2 Wzór protokołu kontroli

.....
(Miejscowość i data)

.....
(nazwa i adres organu wydającego decyzję)

PROTOKÓŁ NR

z kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz przepisów o utrzymaniu czystości i porządku w gminie

przeprowadzonej w dniu na terenie nieruchomości
w pod adresem:

.....
typ nieruchomości:

kontrola planowana

kontrola
interwencyjna

kontrola ponowna

I. Przedmiot kontroli

.....
.....

II. Dane kontrolujących

	Imię i nazwisko	Stanowisko	Nr upoważnienia
1.
2.

III. Dane osoby kontrolowanej

Imię i nazwisko:

Miejsce zamieszkania:

PESEL:

Dodatkowe informacje:

IV. Przebieg kontroli

1. W przebiegu kontroli stwierdzono:

- użytkowanie kotła na paliwo stałe klasy spełniającego / niespełniającego wymagań ekoprojektu:

.....
.....

- użytkowanie ogrzewacza pomieszczeń spełniającego / niespełniającego wymagań ekoprojektu:

.....
.....

- użytkowanie innych urządzeń przeznaczonych do spalania paliw stałych:

.....
.....

- użytkowanie źródeł ciepła innych niż urządzenia przeznaczone do spalania paliw stałych:

.....
.....

- obecność zgromadzonych paliw stałych; posiadanie / brak certyfikatu jakości:

.....
.....

- zbieranie odpadów w sposób zgodny / niezgodny z ustawą i regulaminem:

.....
.....

2. Przeprowadzone czynności:

- sporządzono / nie sporządzono dokumentacji fotograficznej

.....
.....

- pobrano / nie pobrano próby popiołu:

.....
.....

- pobrano / nie pobrano próby paliwa stałego:

.....
.....

- zmierzono / nie zmierzono wilgotność drewna uzyskując następujące wyniki pomiaru:

.....
.....

- inne:

.....
.....

.....
.....

3. Opis przebiegu kontroli, okazanej dokumentacji, złożonych wyjaśnień

.....
.....
.....

4. Stwierdzono / nie stwierdzono popełnienie wykroczeń:

.....
.....
.....
.....

5. Pozostałe ustalenia:

.....
.....
.....

6. Osobę kontrolowaną pouczone / nie pouczone o obowiązkach wynikających z Uchwały Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

7. osoba kontrolowana złożyła / nie złożyła zastrzeżeń do protokołu:

.....
.....

Protokół sporządzono w jednostronnych egzemplarzach, w dn.o godz., jeden egzemplarz przekazano osobie kontrolowanej.

Na tym protokół zakończono i podpisano:

.....
(podpis osoby kontrolowanej)

.....
.....
(podpisy kontrolujących)

osoba kontrolowana odmówiła podpisania protokołu z powodu:

.....
.....

Załącznik nr 3 Decyzja administracyjna nakazująca wymianę urządzenia

.....
(Miejscowość i data)

.....
(nazwa i adres organu wydającego decyzję)

.....
(numer decyzji)

DECYZJA

Działając na podstawie art. 104 § 1 i 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 1960 nr 30 poz. 168 ze zm.), art. 363 ust. 1 w zw. z art. 362 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 ze zm.) oraz § 2 pkt 1 w zw. z § 4 uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, po rozpatrzeniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, (nazwa organu) **orzeka**:

1. Nakazuje Panu/Pani (imię i nazwisko strony), którego/której działanie polegające na eksploatacji urządzenia (określenie urządzenia np. kotła na paliwo stałe dostarczającego ciepło do systemu centralnego ogrzewania) negatywnie oddziałuje na środowisko poprzez emisję ponadnormatywnej ilości pyłu zawieszony PM10 i PM2,5, wymianę ww. urządzenia użytkowanego przez Pana/Panią..... w gospodarstwie domowym pod adresem w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania niniejszej decyzji celem ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia.

UZASADNIENIE

Pan/Pani jest właścicielem nieruchomości położonej w, działka nr....., dla której Sąd Rejonowy w prowadzi księgę wieczystą nr KW.....

Na ww. nieruchomości posadowiony jest dom jednorodzinny zamieszkały przez Pana/Panią Podczas rutynowej kontroli przeprowadzonej na terenie ww. nieruchomości w dniu przez na podstawie art. 379 ust. 1 w zw. z ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, organ ustalił, że w ww. domu Pan/Pani użytkuje (np. kocioł dostarczający ciepło do systemu centralnego ogrzewania) niespełniający wymagań, o których mowa w § 4¹⁴ uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Eksploatacja ww. urządzenia, w rozumieniu § 1 ust. 2 uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie

¹⁴ Podstawa prawna zależna od stanu faktycznego.

eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, rozpoczęła się w dniu
(data po 1 września 2017 roku), co ustalono na podstawie okazanego organowi dokumentu

Powyższe zostało odnotowane w protokole kontroli podpisanym przez Pana/Panią..... bez zastrzeżeń. W toku kontroli Pan/Pani..... zostali pouczeni o obowiązku wymiany ww. urządzenia na zgodne z § 4 uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa Śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Następnie w dniu funkcjonariusz straży gminnej, działający z upoważnienia organu przeprowadził ponowną kontrolę pod wskazanym adresem. W wyniku kontroli ustalono, że urządzenie nie zostało wymienione zgodnie z pouczeniem, w związku z czym na Pana/Panią został nałożony mandat na podstawie art. 334 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w zw. z § 2 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego (Dz.U. 2018 poz. 1996) w wysokości Przebieg i ustalenia kontroli odnotowano w protokole podpisanym przez Pana/Panią bez zastrzeżeń.

W dniu funkcjonariusz straży gminnej, działający z upoważnienia organu przeprowadził kolejną kontrolę pod wskazanym adresem. W wyniku kontroli ustalono, że urządzenie wciąż nie zostało wymienione, w związku z czym na Pana/Panią został ponownie nałożony na podstawie art. 334 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w zw. z § 2 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego (Dz.U. 2018 poz. 1996) mandat w wysokości Przebieg i ustalenia kontroli odnotowano w protokole podpisanym przez Pana/Panią bez zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 363 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działanie negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia. Zgodnie z art. 362 ust. 2 pkt 1a i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w decyzji organ ochrony środowiska może określić zakres czynności zmierzających do ograniczenia oddziaływania na środowisko lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego i termin wykonania obowiązku.

Eksploatacja ww. urządzenia negatywnie oddziałuje na jakość powietrza, poprzez wzmogoną emisję pyłu PM10, i pyłu PM2,5. Emisja ta zostanie znacznie zredukowana w przypadku, wymiany urządzenia na spełniające wymagania, o których mowa w § 4¹⁵ uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa Śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, a tym samym ograniczy negatywne oddziaływanie na środowisko. Zgodnie z art. 3 pkt 39 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, przez pojęcie oddziaływania na środowisko rozumie się ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności

¹⁵ Podstawa prawna zależna od stanu faktycznego.

biologicznej, a także wzajemne oddziaływanie pomiędzy tymi elementami, natomiast zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony przez pojęcie środowiska rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Pieczęć urzędowa

.....
(Podpis z podaniem imienia
i nazwiska oraz stanowiska służbowego
pracownika organu upoważnionego do
wydania decyzji)

Pouczenie:

Od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Odwołanie wnosi się za pośrednictwem (nazwa organu wydającego decyzję), w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

Załącznik nr 4 Zawiadomienie o przestępstwie

.....
(Miejscowość i data)

.....
(nazwa organu zawiadamiającego i adres)

Prokurator Rejonowy w [...]
lub Komendant Powiatowy/Miejski Policji w [...]

ZAWIADOMIENIE O PRZESTĘPSTWIE

Działając na podstawie art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 roku poz. 1987, z późn. zm.), niniejszym zawiadamiam o:

popelnieniu w dniu (data popełnienia czynu) w..... (miejsce popełnienia czynu) przez (dane osoby – sprawcy czynu).....czynu polegającego na udaremnieniu (lub utrudnieniu) wykonania czynności służbowej osobie uprawnionej do przeprowadzania kontroli w zakresie ochrony środowiska (lub osobie przybranej jej do pomocy), poprzez (opis zachowania sprawcy), tj. występkę, o którym mowa w art. 225 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 roku poz. 1600, z późn. zm.; dalej jako: „k.k.”).

UZASADNIENIE

W dniu w (nazwa miejscowości), (imię i nazwisko urzędników/funkcjonariuszy straży gminnej wraz z podaniem stanowiska służbowego) działając z upoważnienia (wskazać organ upoważniający do przeprowadzenia kontroli) wydanego na podstawie art. 379 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627) udał się pod adres (podać adres nieruchomości na której przeprowadzano kontrolę) celem przeprowadzenia kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska przez osoby zamieszkujące pod wskazanym adresem. Pan/i(dane osoby – sprawcy czynu) poprzez(opis zachowania sprawcy) udaremnił(a)/utrudnił(a) kontrolującemu (jeśli uniemożliwiono dokonanie kontroli/utrudniono kontrolę osobie przybranej do pomocy – należy wskazać tę osobę) dokonanie kontroli (względnie przeprowadzenie badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych podejmowanych na podstawie art. 379 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska) Tym samym spełnione zostały znamiona czynu zabronionego, opisanego w art. 225 § 1 k.k.

Dowody:

1. protokół z przeprowadzonej kontroli – Załącznik nr 1;
2. zeznania świadków – wskazanie imienia i nazwiska, stanowiska służbowego i adresu do doręczeń osób przeprowadzających kontrolę.

.....
(Podpis wójta)

Załącznik nr 5 Dokumentacja potwierdzająca jakość paliw stałych

Załącznik do rozporządzenia Ministra Energii
z dnia 27 września 2018 r. (poz. 1892)

1. Świadectwo jakości paliw stałych nr SJ/64/Karlik Eko-GkW20(t)/DW/21641902575/2021				
2. Oznaczenie przedsiębiorcy wystawiającego świadectwo jakości, jego siedziby i adresu oraz adresu punktu sprzedaży, jeśli jest inny niż adres siedziby przedsiębiorcy. [Redacted]				
3. Numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy wystawiającego świadectwo jakości oraz numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeżeli został nadany, albo numer identyfikacyjny w odpowiednim rejestrze państwa obcego. [Redacted]				
4. Określenie rodzaju paliwa stałego, dla którego jest wystawiane świadectwo jakości. Węgiel kamienny - Karlik-Ekogroszek W20(t)				
5. Wskazanie systemu certyfikacji lub innego dokumentu stanowiącego podstawę do uznania, że określony rodzaj paliwa stałego, dla którego jest wystawiane świadectwo jakości, spełnia wymagania jakościowe określone w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. [Redacted]				
6. Wskazanie wartości parametrów paliwa stałego oraz informacja o wymaganiach jakościowych dla paliwa stałego określona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.				
Parametr	Jednostka	7. Wartość wskazana przez przedsiębiorcę ¹⁾	8. Wartość dopuszczalna ²⁾	
			minimalna	maksymalna
Zawartość popiołu	%	maksymalnie 12.00	-	12.00
Zawartość części lotnych	%	-	-	-
Wartość opalowa	MJ/kg	minimalnie 25.00	24.00	-
Zdolność spiekania	RI	maksymalnie 15.00	-	25.00
Wymiar ziarna	mm	8.00 - 25.00	5.00	31.50
Zawartość podziarna	%	0.00 - 10.00	0.00	10.00
Zawartość nadziarna	%	0.00 - 5.00	0.00	5.00
Zawartość wilgoci całkowitej	%	maksymalnie 15.00	-	15.00
9. Oświadczam, że paliwo stałe, dla którego jest wystawiane to świadectwo, spełnia wymagania jakościowe określone w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.				
10. Data i miejsce wystawienia świadectwa 2021-09-09 Wola		11. Podpis przedsiębiorcy wystawiającego świadectwo albo osoby upoważnionej do jego reprezentowania [Redacted]		

¹⁾ Wartość parametrów paliwa stałego wskazuje się poprzez przedstawienie granicznych wartości parametrów dla paliwa stałego, z uwzględnieniem dopuszczalnych poziomów odchyień określonych w rozporządzeniu Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych.

²⁾ Wartość dopuszczalna dla paliwa stałego, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych.

Rys. 14. Przykładowe świadectwo jakości paliwa stałego zgodne z Załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 27 września 2018 roku (Dz.U. 2018 poz. 1892)

